

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Adam Roch

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Katowicach del. do Prokuratury
Krajowej Krzysztofa Urgacza

w sprawie **X.Y.**

skazanego z art. 160 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 marca 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 15 maja 2023 r., sygn. akt VI Ka 140/23

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w [...]

z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1128/17,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie, w którym utrzymano nim
w mocy pkt 6 wyroku Sądu Rejonowego w [...] z 19 grudnia 2022
r. dotyczący skazania za czyn zakwalifikowany z art. 124 ustawy z
dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne i przekazuje
sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi**

Okręgowemu w [...] w postępowaniu odwoławczym; 2. zarządza na rzecz skazanego zwrot opłaty od kasacji.

Antoni Bojańczyk Małgorzata Bednarek Adam Roch

UZASADNIENIE

X.Y. został oskarżony o to, że:

w okresie od stycznia 2015 r. do czerwca 2015 r. w X., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez nabycie z nieustalonego źródła, a następnie dwunastokrotne odpłatne udzielenie P. W. 5-gramowych porcji środka zastępczego o nazwie P., a za jego pośrednictwem również K. K. i P. K., działając w celu umożliwienia zażycia go dla wywołania odurzenia podobnego do występującego przy korzystaniu z substancji psychotropowych, których posiadanie jest zabronione, dokonał sprzedaży tej szkodliwej dla zdrowia substancji o łącznej wadze 60 gram, za kwotę przynajmniej 1.800 zł, swoim działaniem narażając wymienione osoby na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (*pkt I*);

w dniu 19 grudnia 2015 r. w X., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez odpłatne udzielenie P. W. 8,11 gram netto środka zastępczego o nazwie M. w celu umożliwienia zażycia go dla wywołania odurzenia podobnego do występującego przy korzystaniu z substancji psychotropowych, których posiadanie jest zabronione, dokonał sprzedaży tej szkodliwej dla zdrowia substancji w łącznej wadze za kwotę przynajmniej 150 zł, swoim działaniem narażając wymienioną osobę na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k. (*pkt II*);

w okresie od 17 kwietnia 2012 r. do 8 czerwca 2014 r. w X., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, bez zgody osób uprawnionych, uzyskał w drodze nielegalnego zwielokrotnienia cudzych programów komputerowych, a w tym D. wartości 20 zł, C. w ilości dwóch kopii o łącznej wartości 1.600 zł, M. wartości 500 zł, M.1 w ilości dwóch

kopii o łącznej wartości 2.000 zł, o sumarycznej wartości przynajmniej 4.120 zł, utwalonych na komputerze przenośnym A. oraz komputerowych dyskach twardej, działając na szkodę: C., C.1., M. sp. z o.o. oraz G. sp. z o.o., tj. o czyn z art. 278 § 2 k.k. (*pkt III*);

w lipcu 2017 r. w X., w budynku mieszkalnym przy ul. [...] w X., przechowywał w celu wprowadzenia do obrotu produkty lecznicze w postaci sterydów anabolicznych preparatów o nazwach T. w łącznej ilości 452 tabletek, D. tabletek, M. o pojemności 200 mg, T. o pojemności 250 mg oraz T.1 o pojemności 400 ml, nie posiadając pozwoleń na ich dopuszczenie do obrotu, tj. o czyn z art. 124 Ustawy z dnia 06.09.2001 r. Prawo farmaceutyczne (*pkt IV*).

Wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1128/17, oskarżony X.Y. został uznany winnym popełnienia czynu:

- opisanego w pkt. I, przyjmując, że wypełnił on znamiona przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzono mu karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 20 złotych każda (*pkt 1*) zaś na podstawie art. 45 § 1 k.k. za czyn opisany w pkt. I orzeczono wobec oskarżonego przepadek na rzecz Skarbu Państwa korzyści majątkowej w kwocie 1.800 zł (*pkt 2*);

- opisanego w pkt. II, tj. przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda (*pkt 3*) zaś na podstawie art. 45 § 1 k.k. za czyn opisany w pkt. II. orzeczono wobec oskarżonego przepadek na rzecz Skarbu Państwa korzyści majątkowej w kwocie 150 zł (*pkt 4*);

- opisanego w pkt. III, tj. przestępstwa z art. 278 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzono mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda (*pkt 5*);

- opisanego w pkt. IV, tj. przestępstwa z art. 124 ustawy z dnia 06.09.2001 r. Prawo farmaceutyczne i za to na podstawie art. 124 ustawy z dnia 06.09.2001 r. Prawo

farmaceutyczne wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (*pkt 6*). Sąd ten połączył oskarżonemu wymierzone w *pkt. 1, 3, 5 i 6* jednostkowe kary pozbawienia wolności oraz jednostkowe kary grzywny i wymierzył mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 20 zł każda (art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k.) (*pkt 7*), a także zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania obejmujące opłatę i wydatki (*pkt 8*).

Na skutek apelacji wniesionych m. in. przez oskarżonego i jego obrońcę od wyroku Sądu Rejonowego w [...], Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 15 maja 2023 r. w sprawie o sygn. VI Ka 140/23 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w *pkt. 1* ustalił, że oskarżony dopuścił się czynu polegającego na tym, iż w okresie od stycznia 2015 r. do czerwca 2015 r. w X. działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej poprzez nabycie z nieustalonego źródła, a następnie dwunastokrotne odpłatne udzielenie P. W. 5g porcji środka zastępczego o nazwie P. działając w celu umożliwienia zażycia go dla wywołania odurzenia podobnego do występującego przy wykorzystaniu substancji psychotropowych, których posiadanie jest zabronione, dokonał sprzedaży tej szkodliwej dla zdrowia substancji o łącznej wadze 60 g za kwotę przynajmniej 1.800 zł swoim działaniem narażając wymienioną osobę na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. przestępstwa opisanego w art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w rozmiarze 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł;

- w *pkt. 3* uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu w *pkt. II* aktu oskarżenia czynu opisanego w art. 160 § 1 k.k.;

- uchylił zawarte w *pkt. 4* rozstrzygnięcie;

- w *pkt. 7* uchylił rozstrzygnięcia o karach łącznych i wymierzył łącząc orzeczone w *pkt. 1, 5* oraz *6* kary pozbawienia wolności oraz grzywny:

nową karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze roku i 6 miesięcy;

nową karę łączną grzywny w rozmiarze 220 stawek dziennych, ustalając wysokość 1 stawki na kwotę 20 zł (*pkt I*) zaś w pozostałym zakresie utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji (*pkt II*).

Od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w [...], kasację wywiódł obrońca X.Y. Zaskarżył go w części dotyczącej uznania oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów i zarzucił rażące naruszenie:

1. prawa materialnego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 124 ustawy Prawo farmaceutyczne, poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie za sądem pierwszej instancji, iż X.Y. „przechowywał w celu wprowadzenia do obrotu produkty lecznicze postaci sterydów anabolicznych” mimo, iż nie był ich producentem, upoważnionym przedstawicielem lub importerem przekazującym wyroby po raz pierwszy w kraju użytkownikowi, konsumentowi czy sprzedawcy, tj. nie był osobą mogącą „wprowadzić produkt do obrotu” na terenie kraju;

2. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak jakiegokolwiek odniesienia się do zarzutów apelacji obrońcy w zakresie podniesionych zarzutów w zakresie czynu objętego zarzutem nr IV, co budzi uzasadnione wątpliwości co do całościowego i prawidłowego rozważenia przez Sąd Okręgowy w [...] zarzutów apelacyjnych w szczególności, że sąd drugiej instancji nie dokonał w tym zakresie samodzielnie całościowej analizy dowodów zebranych w sprawie tylko oparł się bezkrytycznie na ustaleniach i wnioskach sformułowanych przez sąd pierwszej instancji, rezygnując z własnych rozważań, w szczególności dotyczących zarzutów obrońcy:

a) obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o dopuszczenie i przeprowadzenie opinii biegłego z zakresu medycyny sportowej w zakresie substancji objętych zarzutem nr IV aktu oskarżenia pomimo, iż opinia taka była niezbędna do ustalenia prawidłowej ilości zabezpieczonych substancji (sterydów anabolicznych) oraz okoliczności czy

zabezpieczone substancje mogły być używane przez oskarżonego w ramach uprawianej przez niego zawodowo dyscypliny sportowej tj. trójboju siłowego, jak i okoliczności czy zabezpieczona ilość mogła być przeznaczona na własny użytek;

b) obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w zakresie czynu objętego zarzutem nr IV, w szczególności poprzez odmowę przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie stosowania przez niego sterydów w ramach przygotowań do zawodów w trójboju siłowym, pominięcie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego takich jak wyniki badań oskarżonego oraz medali i dyplomów otrzymanych za osiągnięcia w trójboju siłowym i oparcie sprawstwa oskarżonego na opinii Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego, która jest niewystarczająca do jej określenia;

3. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak rzetelnej kontroli odwoławczej, wyrażacie się w nierozpoznaniu zarzutów podniesionych w osobistej apelacji X.Y. w zakresie czynu objętego zarzutem nr IV, co w szczególności dotyczy zarzutów:

a) braku w uzasadnieniu na jakiej podstawie sąd określił, że to substancje niedozwolone, ich ilość nie wskazywała absolutnie na użytek własny, na jakie produkty potrzeba zezwolenie na posiadanie i na jakiej podstawie prawnej to pozwolenie jest wymagalne w zw. z art. 449a k.p.k.;

b) obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o powołanie biegłego w celu zbadania zabezpieczonych substancji, jak również określenia ich ilości;

c) obrazy przepisów prawa materialnego, ponieważ art. 124 ustawy Prawo farmaceutyczne penalizuje wprowadzanie produktów leczniczych, a nie penalizację wprowadzania innych produktów, związków chemicznych;

4. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez nierozpoznanie wniosków dowodowych X.Y. złożonych w osobistej apelacji oraz ich pominięcie bez wydania w tym przedmiocie postanowienia, jak również niewskazanie w uzasadnieniu motywów pominięcia tychże wniosków dowodowych;

5. prawa materialnego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, polegające na obrazie art. 160 k.k., poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że X.Y. przez dokonanie rzekomego udzielenia środka „P.” P. W., naraził go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;

6. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak rzetelnej kontroli odwoławczej, wyrażacie się w nierozpoznanie zarzutów podniesionych w osobistej apelacji X.Y. w zakresie zarzutu nr I i II, co w szczególności dotyczy zarzutów:

a) obraży przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez nie powołanie biegłego do stwierdzenia czym jest substancja P., zbadania jej oraz jaki ma wpływ na organizm ludzki oraz czy może bezpośrednio narazić człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;

b) błędu w ustaleniach faktycznych, że P. W. był narażony na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu wskutek sprzedaży środka M. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k.;

c) błędu w ustaleniach faktycznych, że dokonano sprzedaży substancji M. gdy z materiału dowodowego wynika, że dana substancja została zabezpieczona u P. B. 18 marca 2016 r. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k.;

d) obraży przepisów prawa materialnego, ponieważ art. 160 § 1 k.k. nie stosuje się do środków zastępczych tzw. ”dopalaczy”;

7. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez lakoniczne i niepełne odniesienie się bądź brak jakiegokolwiek odniesienia się do zarzutów apelacji obrońcy w zakresie podniesionych zarzutów dotyczących czynu opisanego w zarzucie nr III, co budzi uzasadnione wątpliwości co do całościowego i prawidłowego rozważenia przez Sąd Okręgowy w [...] zarzutów apelacyjnych w szczególności, że sąd drugiej instancji nie dokonał w niniejszej sprawie samodzielnej całościowej analizy dowodów zebranych w sprawie tylko oparł się bezkrytycznie na ustaleniach i wnioskach sformułowanych przez sąd pierwszej instancji, jednocześnie rezygnując z własnych rozważań, w szczególności dotyczących zarzutów obrońcy:

a) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że X.Y., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, bez zgody osób uprawnionych uzyskał w drodze nielegalnego zwielokrotnienia cudzych programów komputerowych, podczas gdy postępowanie dowodowe wykazało, iż:

1) swobodny dostęp do przedmiotowych komputerów i programów komputerowych miały również inne osoby oraz nie wykazano, iż niniejsze programy zostały zainstalowane przez oskarżonego;

2) nie ustalono, iż przedmiotowe programy komputerowe pochodzą z czynu zabronionego popełnionego przez oskarżonego;

3) nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie konkretnej osoby instalującej przedmiotowe programy;

b) obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegającej na tym, iż sąd orzekający wydając zaskarżony wyrok ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz poprzez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego nasuwających się w sprawie wątpliwości dotyczących okoliczności w zakresie programów

komputerowych objętych aktem oskarżenia, a także pominięciu w zupełności i nie uwzględnieniu dowodów i okoliczności korzystnych dla oskarżonego, w szczególności bezpodstawne odmówienie wiarygodności dowodom na korzyść oskarżonego;

8. przepisów postępowania, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez lakoniczne i niepełne odniesienie się bądź brak jakiegokolwiek odniesienia się do zarzutów apelacji obrońcy w zakresie podniesionych zarzutów, co budzi uzasadnione wątpliwości co do całościowego i prawidłowego rozważenia przez Sąd Okręgowy w [...] zarzutów apelacyjnych w szczególności, że sąd drugiej instancji nie dokonał w niniejszej sprawie samodzielniej całościowej analizy dowodów zebranych w sprawie tylko oparł się bezkrytycznie na ustaleniach i wnioskach sformułowanych przez sąd pierwszej instancji rezygnując z własnych rozważań, w szczególności dotyczących zarzutów obrońcy:

a) obraży przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k., poprzez oddalenie wniosków dowodowych mających na celu wyjaśnienie czy w sprawie doszło do wpływu policjantów na przesłuchanych świadków, podczas gdy z zeznań świadków P. W., M. Ż., D. B., M. W. oraz X.Y. wynika, że w trakcie postępowania przygotowawczego był wpływ funkcjonariuszy na treść zeznań składanych przez świadków;

b) obraży przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez uniemożliwienie oskarżonemu X.Y. zadawania pytań K. K., a które to miały istotne znaczenie dla ustalenia jego prawdomówności oraz zdolności do postrzegania przez niego zdarzeń przeszłych.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 maja 2023 r., sygn. akt VI Ka 140/23 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji. Jednocześnie na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. wniósł o wstrzymanie wykonania ww. orzeczenia w zakresie dotyczącym kary łącznej, który został rozpoznany postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2023 r. (k. 27-30 akt SN).

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w [...] wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w zakresie zarzutu oznaczonego jako pkt. 2 lit. a i lit. b, co pociągało za sobą konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 maja 2023 r., sygn. VI Ka 140/23, w tym zakresie, w którym utrzymano nim w mocy orzeczenie sądu pierwszej instancji w części skazującej oskarżonego X.Y. za czyn określony w pkt. IV aktu oskarżenia (utrzymanie w mocy pkt. 6-tego wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. II K 1128/17).

W tym zakresie przeprowadzona przez sąd *ad quem* kontrola odwoławcza nie odpowiada bowiem wymogom przewidzianym przez ustawę postępowania karnego i ma rację autor kasacji, że w postępowaniu odwoławczym doszło do naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Jak podkreśla się w judykaturze, właściwe zrealizowanie obowiązków wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, ale także rzetelnego wyjaśnienia, dlaczego uznano poszczególne zarzuty apelacji za zasadne bądź bezzasadne. Rozważenie zarzutów apelacyjnych winno nastąpić nie tylko w aspekcie formalnym, ale również *stricto* merytorycznym. Dokonanie oceny czy sąd odwoławczy wywiązał się należycie ze swoich obowiązków, winno za punkt odniesienia — w pierwszej kolejności — przyjmować treść pisemnych motywów wyroku instancji odwoławczej. W sytuacji, kiedy uzasadnienie sądu odwoławczego nie zawiera w ogóle odniesienia do zarzutów i wniosków wniesionej apelacji, można twierdzić, że nie doszło w ogóle do jej rozpoznania, a więc miało miejsce rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 2 sierpnia 2023 r. IV KK 571/22 czy 12 kwietnia 2023 r., II KK 330/22). Do takiej właśnie sytuacji doszło w odniesieniu do zarzutu apelacyjnego nawiązującego do naruszenia przez sąd pierwszej instancji przepisów normujących obowiązki dopuszczania w postępowaniu karnym dowodu z opinii biegłego.

Przypomnieć należy w pierwszej kolejności, że w apelacji wywiedzionej w sprawie przez obrońcę oskarżonego X.Y. zarzucono — między innymi —

zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność sposobu użytkowania środków leczniczych zabezpieczonych u oskarżonego, wskazując na to, że sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy przepisów art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. Autor środka odwoławczego podniósł, że w postępowaniu konieczne było dopuszczenie i przeprowadzenie opinii biegłego z zakresu medycyny sportowej w zakresie substancji objętych zarzutem nr IV aktu oskarżenia, albowiem "opinia taka była niezbędna do ustalenia prawidłowej ilości zabezpieczonych substancji (sterydów anabolicznych) oraz okoliczności czy zabezpieczone substancje mogły być używane przez oskarżonego w ramach uprawianej przez niego zawodowo dyscypliny sportowej tj. trójboju siłowego jak i okoliczności czy zabezpieczona ilość mogła być przeznaczona na własny użytek" (zarzut 10-ty *petitum* apelacji obrońcy X.Y.).

W tym zakresie kontrola odwoławcza nie odpowiada — jak już powiedziano wyżej — przepisom art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Nie tylko chodzi tu o to, że sąd *ad quem* do tego zarzutu sformułowanego w środku odwoławczym obrońcy podsądnego w ogóle się nie odniósł w pisemnych motywach wyroku. Otóż w tej partii uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 maja 2023 r., sygn. VI Ka 140/23, która została poświęcona czynowi przypisanemu oskarżonemu w pkt. 6 wyroku sądu orzekającego *in merito* i zarzutom apelacyjnym skierowanym przeciwko temu właśnie rozstrzygnięciu wyroku pierwszej instancji (uzasadnienie formularzowe Sekcja 3. *Uzasadnienie sądu odwoławczego wobec zgłoszonych zarzutów i wniosków. Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny, k. 844v akt*) sąd odwoławczy wskazuje na to, że cyt.: "[p]omijając, iż oskarżony deklarujący się jako czynny sportowiec, zażywa środki, które w sporcie są zabronione. Ilość tych środków świadczy, iż nie była to ilość do użytku jednej osoby, oskarżony co prawda wyjaśniał, iż przygotowywał się do zawodów, w których można było używać środki dopingujące (sic!), a nawet wskazał ich dawkowanie, z którego to wynikało, że do zawodów zabrakłoby mu tych specyfików, jednak trudno dać wiarę, aby używał trzech różnych sterydów anabolicznych jednocześnie lub też dwóch różnych substancji zawierających testosteron. Z tej optyki ilość specyfików zabezpieczona u oskarżonego ewidentnie jawi się jako duża".

Godzi się jednocześnie wskazać także na to — co ma szczególnie istotne znaczenie w pryzmacie oceny zarzutów kasacyjnych, które okazały się zasadne i skutkowały uchynieniem wyroku Sądu Okręgowego w [...] w określonym w sentencji wyroku Sądu Najwyższego zakresie — że sąd pierwszej instancji przyjął, iż "[w] świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zabezpieczone u oskarżonego substancje stanowiły farmaceutyki w postaci: T. (pochodna metanobolu, sterydu anabolicznego), D.1 (steryd anaboliczny), M. (steryd anaboliczny), są substancjami niedopuszczonymi do obrotu w Polsce jako produkty lecznicze i umiejscowionymi na liście rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 13.08.2004 r. w sprawie określenia środków farmakologicznych i metod uznanych za dopingowe, których stosowanie jest zabronione [...]; zaś T. 250 mg (męski steroidowy hormon płciowy stosowany w lecznictwie) i T.1, stanowią produkty lecznicze, niedopuszczone do obrotu na terenie RP. Nadto zgodnie z informacją [...] w X.1. oskarżony nie posiadał zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów leczniczych, wymagających posiadania zezwolenia; a produkty lecznicze wydawane w aptece na podstawie recepty lekarskiej są ordynowane przez lekarza w określonych typach schorzeń i winny być stosowane w oparciu o zalecenia lekarskie, w przeciwnym wypadku mogą zagrażać życiu i zdrowiu pacjenta [...] jak również ich zabezpieczona ilość absolutnie nie wskazywała na to, by miały zostać spożytkowane wyłącznie na własny użytek".

Skoro brak jest w sprawie jakichkolwiek bezpośrednich dowodów mogących stanowić podstawę dokonania ustalenia, że podsądny inkryminowane substancje przechowywał w celu wprowadzenia do obrotu (za taki dowód nie mogą zostać uznane depozycje procesowe świadka M. Ż., który to świadek nie tylko nie pamiętał kiedy oskarżony częstował go "odżywką na wzmocnienie przed ćwiczeniami", ale nie był w stanie podać niczego więcej odnośnie tej substancji, ponad to, że był to "jakiś pył w saszetce bez żadnego opisu", zob. zeznania M. Ż. z postępowania przygotowawczego, *k. 43v akt*), to kwestią absolutnie pierwszoplanową było prawidłowe, odpowiadające dyrektywie skodyfikowanej w art. 7 k.p.k., dokonanie ustalenia, czy ilość środków zabezpieczonych u oskarżonego była wyłącznie ilością, którą można określić jako "prywatną" (tj. ilością na własny użytek, która mogła być

oskarżonemu potrzebna do uprawianej przez niego aktywności sportowej), czy też ilość ta wykraczała albo nawet zdecydowanie wykraczała poza tak określony próg.

Szkopuł jednak w tym, że skoro chodzi tu o zagadnienie odpowiedniego dawkowania określonych substancji chemicznych (choćby były one zakazane przez prawo, nie ma to jednak większego znaczenia w tym sensie, że punkt ciężkości całego zagadnienia leży zupełnie gdzie indziej, bo w ustaleniu tego, czy substancje były używane prywatnie, czy też były one "przechowywane w celu wprowadzenia do obrotu", co nakazywałoby dokonania określonych ocen w płaszczyźnie karnoprawnej odpowiedzialności podsądnego), to jest to zagadnienie przynależące do domeny wiedzy fachowej, specjalisty z zakresu medycyny sportowej, farmaceuty albo farmaceuty specjalizującego się w środkach wspomagających wydajność w sporcie.

Takich zaś ustaleń nie sposób czynić bez dopuszczenia dowodu z opinii biegłego (art. 193 § 1 k.p.k.) dysponującego adekwatną wiedzą z zakresu medycyny sportowej i/lub farmakologii. Tylko bowiem biegły byłby w stanie ocenić czy ilości zabezpieczonych u oskarżonego substancji — przy uwzględnieniu m. in. parametrów jego ówczesnej masy oraz wskazanych przez X.Y. obszarów aktywności sportowej i ich intensywności — wskazują na to, że nie mogły być to (tak jak to tłumaczy oskarżony) substancje na własny użytek (sportowy, treningowy). Zatem ustalenia sądów, że "[...] ilość specyfików zabezpieczona u oskarżonego ewidentnie jawi się jako duża" (uzasadnienie wyroku sądu *ad quem*) czy też "zabezpieczona ilość [środków] absolutnie nie wskazywała na to, by miały zostać spożytkowane wyłącznie na własny użytek" (sąd *meriti*) jawią się jako pozbawione odpowiedniej, wymaganej przez prawo procesowe podstawy dowodowej.

Skoro oskarżony w swej relacji procesowej twierdził, że środki posiadał na własny użytek, to niewątpliwie należało w sposób procesowo właściwy zweryfikować to twierdzenie, co nie było możliwe bez dopuszczenia i przeprowadzenia na tę okoliczność dowodu z opinii biegłego, albowiem kwestia właściwego dawkowania i przyjmowania leków wykacza poza wiadomości, którymi dysponuje organ procesowy.

Ferując orzeczenie oba sądy pominęły kwestię dowodu z opinii biegłego, sąd odwoławczy zaś nie odniósł się do tego zagadnienia w pisemnych motywach wyroku

Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 maja 2023 r., sygn. VI Ka 140/23, do czego był zobligowany treścią zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego.

Sumując należało uznać, że w toku postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w [...], zakończonego wydaniem wyroku z dnia 15 maja 2023 r., sygn. VI Ka 140/23, doszło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w pkt. 2 lit. *a* i lit. *b* nadzwyczajnego środka zaskarżenia, zaś naruszenie to mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w zakresie, w którym utrzymano nim w mocy pkt 6 wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. II K 1128/17, co uzasadniało uznanie kasacji za zasadną w tym zakresie, uwzględnienie wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu odnośnie zarzutu postawionego oskarżonemu X.Y. w pkt. IV-tym akcie oskarżenia. Gdyby nie powyższe rażące naruszenie prawa procesowego, tj. gdyby w sposób prawidłowy został rozpoznany przez Sąd Okręgowy w [...] zarzut apelacyjny odnoszący się do nieprzeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, nie sposób wykluczyć, że zapadłoby diametralnie odmienne orzeczenie (art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k.) odnośnie odpowiedzialności karnej oskarżonego za zarzut z pkt. IV aktu oskarżenia. Co do pozostałych zarzutów kasacyjnych, odnoszących się do utrzymania przez instancję odwoławczą w mocy pkt. 6 wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. II K 1128/17 (zarzuty z pkt. 1-go i 3-go nadzwyczajnego środka zaskarżenia wniesionego przez obrońcę oskarżonego), to zastosowanie znajdzie reguła wyrażona w art. 436 k.p.k., stosowana odpowiednio na etapie postępowania kasacyjnego — art. 518 k.p.k.

Rozpoznając sprawę ponownie sąd odwoławczy-Sąd Okręgowy w [...] będzie baczyl (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 zd. pierwsze k.p.k.), aby odnieść się do zarzutów apelacji nawiązujących do potrzeby dopuszczenia i przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny sportowej (ewentualnie farmakologii w sporcie) celem dokonania ustaleń faktycznych odnośnie tego, czy środki, o których mowa w pkt. IV-tym skargi oskarżycielskiej oskarżony X.Y. mógł posiadać — tak jak to wyjaśniał podsądny — na cele osobiste związane z uprawianą przezeń dyscypliną sportową. W razie, gdyby sąd odwoławczy nie uznał za niezbędne przeprowadzenia tego dowodu, konieczne będzie należyte uargumentowanie zajętego stanowiska z jednoczesnym naświetleniem przesłanek,

przemawiających za (ewentualną) rezygnacją z jego dopuszczenia przez instancję odwoławczą w toku postępowania jurysdykcyjnego przed sądem *ad quem* i utrzymaniem skazania za czyn opisany w pkt. IV-tym aktu oskarżenia wyłącznie na podstawie zgromadzonego do tej pory materiału dowodowego, nieuzupełnionego o opinię biegłego.

Końcowo tylko należy wskazać na to, że kasacja w zakresie zarzutów sformułowanych w niej w pkt. 4-8 *petitum* została rozpoznana postanowieniem SN z dnia 24 marca 2025 r., sygn. IV KK 476/23.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Antoni Bojańczyk Małgorzata Bednarek Adam Roch

[PŁ]

[r.g.]